

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/wystawy/biografie-elementarne/159256,Wladyslaw-Sikorski.html>
26.04.2024, 22:32

Władysław Sikorski

Biograficzna wystawa elementarna przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN Oddział w Rzeszowie. Prezentuje postać generała Władysława Sikorskiego. Władysław Sikorski urodził się 20 maja 1881 r. w Tuszowie Narodowym. Już jako uczeń gimnazjum, a następnie student angażował się w działalność niepodległościową. Aktywnie włączył się w tworzenie Związku Strzeleckiego i Legionów Polskich. Jako żołnierz i polityk przyczynił się do odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r., a następnie do jej zachowania, w wojnach z Ukrainą i Rosją bolszewicką. W niepodległej Polsce kontynuował działalność polityczną i wojskową. W grudniu 1922 r., po zabójstwie prezydenta Gabriela Narutowicza, został powołany na stanowisko premiera. W czasie II wojny światowej pełnił funkcję wodza naczelnego i premiera rządu polskiego na uchodźctwie.

Autor Wystawy: Maciej Rędziniak

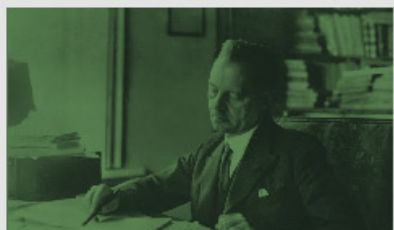
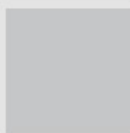
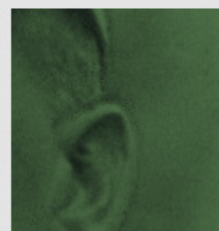
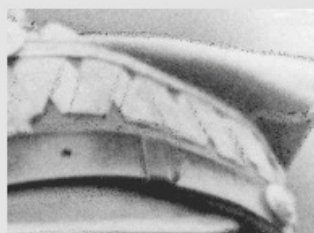
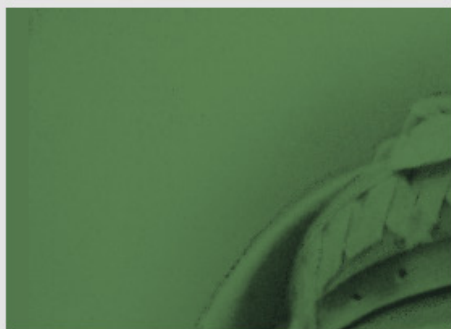
Recenzja: Michał Masłowski, Szymon Węglowski, dr hab. Marek Gałęzowski

Korekta: Małgorzata Kuźniar (Wyd. Edytorial)

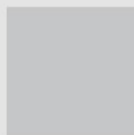
Koncepcja graficzna serii: Paulina Żak

Skład: Katarzyna Hudzicka-Chochorowska

W wystawie wykorzystano zdjęcia: Archiwum Akt Nowych, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Centrum Pamięci Generała W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym, Imperial War Museum, Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Polony Biblioteki Narodowej, Szkoły Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem, Wojskowego Biura Historycznego

Władysław Sikorski

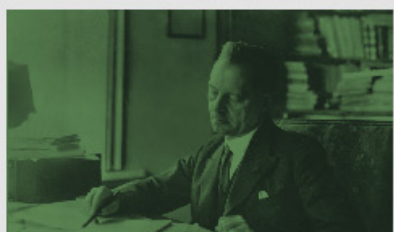
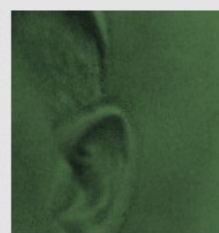
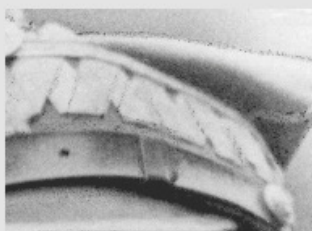
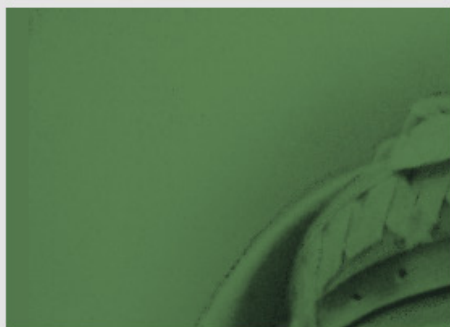
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

W E BIOGRAFIE
& WYSTAWY
ELEMENTARNE

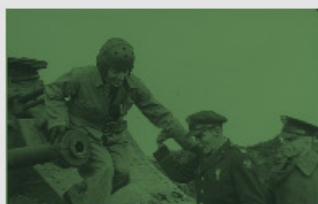

Szlaki Nadziei
Odyseja Wolności

Panele wystawy

Władysław Sikorski

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

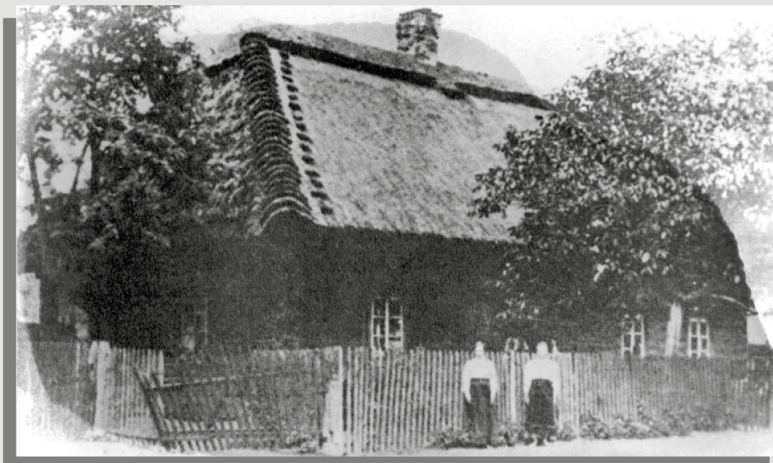
BIOGRAFIE
& WYSTAWY
ELEMENTARNE

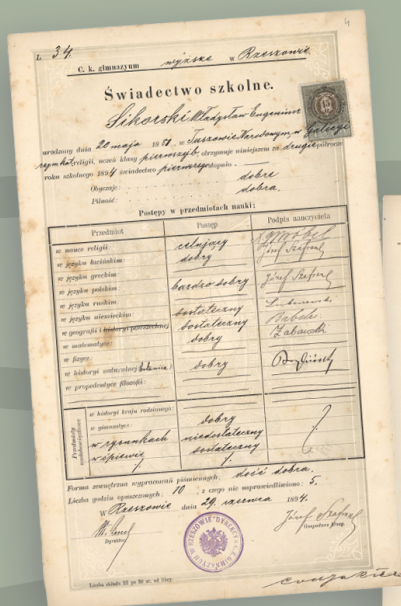
Szlaki Nadziei
Odyseja Wolności

Młodość

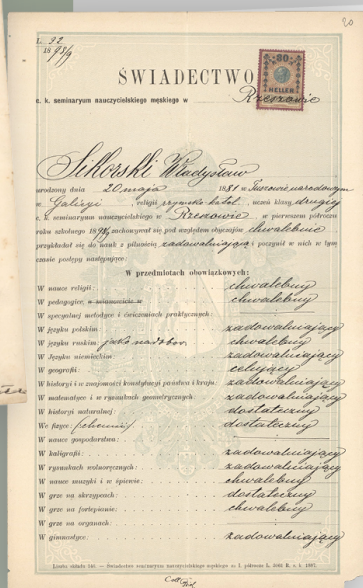
Władysław Eugeniusz Sikorski urodził się 20 maja 1881 r. w Tuszowie Narodowym, był jednym z czworga dzieci Tomasza i Emilii. Po śmierci ojca wraz z całą rodziną przeniósł się do domu w Hyżnem. Po ukończeniu szkoły ludowej, kontynuował naukę w Rzeszowie w Cesarsko-Królewskim Wyższym Gimnazjum, a następnie w Seminarium Nauczycielskim Męskim gdzie szybko zwrócił na siebie uwagę dyrektora seminarium Juliana Zubczewskiego. Ten przyjął go do swojego domu i rodziny, dając mu tym samym doskonałe warunki do nauki i dalszego rozwoju. W 1899 r. wraz z rodziną Zubczewskich Sikorski przeniósł się do Lwowa, gdzie w 1902 r. zdał maturę w Cesarsko-Królewskim Gimnazjum Klasycznym im. Franciszka Józefa.

↑ Dom w Tuszowie Narodowym, w którym urodził się Władysław Sikorski.
 📍 Centrum Pamięci Generała W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym

↔ Świadectwa gimnazjalne Władysława Sikorskiego.
 📍 AAN

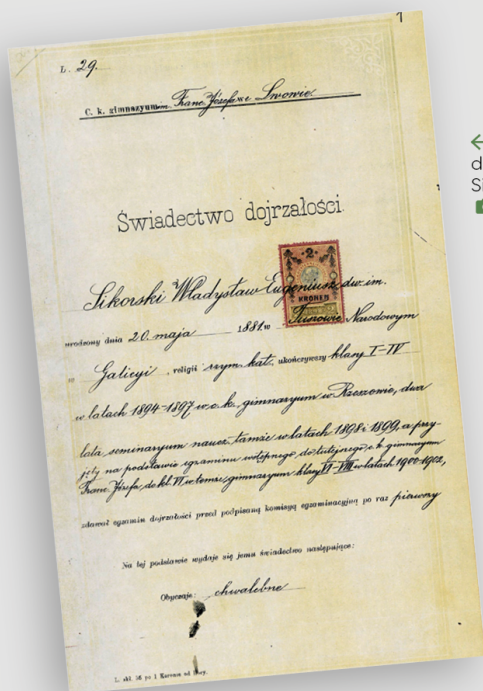

↑ Władysław Sikorski uczeń gimnazjum.
 📍 Centrum Pamięci Generała W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

Okres studencki

← Świadectwo dojrzałości Władysława Sikorskiego.
 AAN

W 1902 r. Władysław Sikorski rozpoczął studia na Wydziale Dróg i Mostów Politechniki Lwowskiej, uwieńczony dyplomem inżynierskim. W trakcie studiów odbył służbę wojskową w armii austro-węgierskiej. Początkowo niechętny służbie w wojsku zaborcy tak pisał do swego przyjaciela Franciszka Smolki: *Wojskowość, jak widzę, odpowiadałaby bardzo mojej istocie duchowej [...] Nie poświęcę ją jednak na czas nieograniczony i niepewny swej energii obcy, o nie. Dziś kształcę się w tym zawodzie z zapałem, by owoce mej pracy ofiarować Ojczyźnie, gdyby w danym nieprzewidzianym wypadku tego zażądała.*

↓ Budynek Politechniki Lwowskiej, 1932 r.
 NAC

↑ Karta przyjęcia Władysława Sikorskiego na pierwszy rok studiów na wydziale inżynierii w Cesarsko-Królewskiej Szkole Politechnicznej (Politechnika Lwowska).
 AAN

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

Organizacje niepodległościowe

Atmosfera Lwowa, będącego polityczną i kulturalną stolicą ziem polskich pod zaborami, sprzyjała nasileniu dążeń niepodległościowych. Jeszcze w gimnazjum Sikorski był członkiem „Zetu”, organizacji związanej z Ligą Narodową. Na studiach zaangażował się w działalność Towarzystwa Szkoły Ludowej, której celem było szerzenie oświaty wśród chłopów i robotników. Z czasem jednak za główny swój cel obrał zbrojną walkę o niepodległość, co spowodowało jego przystąpienie do Związku Odrodzenia Narodu Polskiego. Udział w tej tajnej, paramilitarnej organizacji niepodległościowej, uważanej za nieoficjalną młodzieżówkę Polskiej Partii Socjalistycznej w rejonie lwowskim, doprowadził go do zbliżenia ze środowiskiem Organizacji Bojowej PPS, dla członków której od 1907 r. prowadził kursy wojskowe.

→ *Niechaj żywi nie tracą nadziei i przed narodem niosą oświaty kaganiec.*
Pocztówka wydana przez Wydawnictwo Towarzystwa Szkoły Ludowej.
■ Polona
Biblioteka Narodowa

TOWARZYSTWO SZKOŁY LUDOWEJ

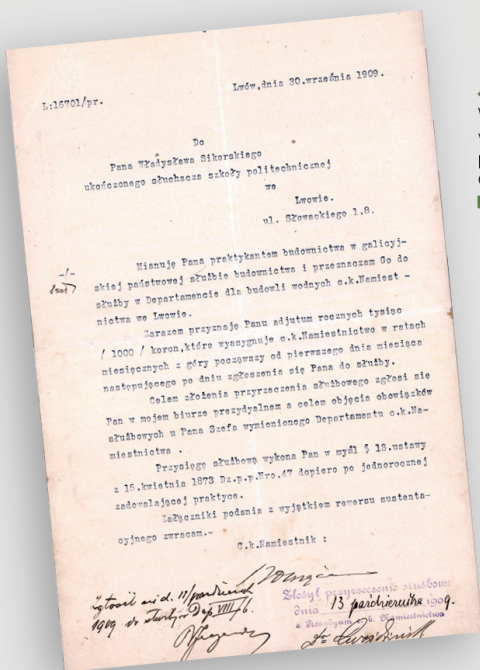

← Znak Związku Młodzieży Polskiej „Zet” do którego należał Władysław Sikorski.
■ T. Piskorski, Wykaz poległych i zmarłych uczestników ruchu niepodległościowego młodzieży narodowej (członków Związku Młodzieży Polskiej - „Zet”, Organizacji „Przyszłość” - „Pet” i innych stopni organizacyjnych w okresie lat 1886-1936, Warszawa 1936

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Życie prywatne

← Dokument przyjęcia Władysława Sikorskiego do pracy w roli praktykanta w galicyjskiej państwowej służbie budownictwa C.K. Namiestnictwa we Lwowie.
 AAN

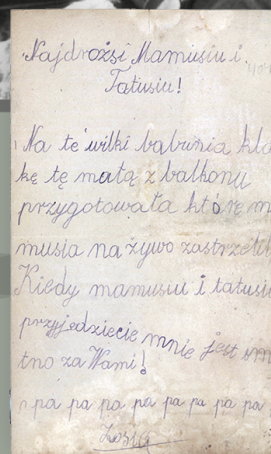
W 1909 r. Władysław Sikorski podjął pracę w Galicyjskiej Państwowej Służbie Budownictwa, gdzie między innymi zajmował się regulacją brzegów Dunajca i Wisły. W tym samym roku poślubił przybraną córkę swych opiekunów, Helenę Zubczewską. W 1912 r. przyszła na świat ich córka Zofia, która podczas II wojny światowej była sekretarką, tłumaczem i doradcą ojca, a także komendantką główną Pomocniczej Służby Kobiet.

→ Gen. Władysław Sikorski z rodziną w trakcie popołudniowej herbaty.
 NAC

↑ Zofia Sikorska podczas zawodów hippicznych, lipiec 1932 r.
 NAC

→ List małej Zosi do rodziców.
 AAN

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

Życie rodzinne Generała ułożyło się jak najlepiej. Pani Helena Sikorska, małżonka Generała, jest jego towarzyszką życia od wczesnej młodości, spędzonej wspólnie we Lwowie w pracy niepodległościowej przed rokiem 1918. Prawdziwym ukochaniem Generała jest jego jedynaczka, Zofia Leśniowska - ogromnie do niego podobna - oprócz wzrostu. Gen. Sikorski przywiązany jest niesłychanie do rodziny i bardzo lubi przebywać w jej otoczeniu.

↑ Leon Mitkiewicz z gen. Sikorskim na obczyźnie, Paryż 1968

↑ Władysław Sikorski z żoną Heleną i córką Zofią przy śniadaniu w ich londyńskim mieszkaniu.

📷 IWM

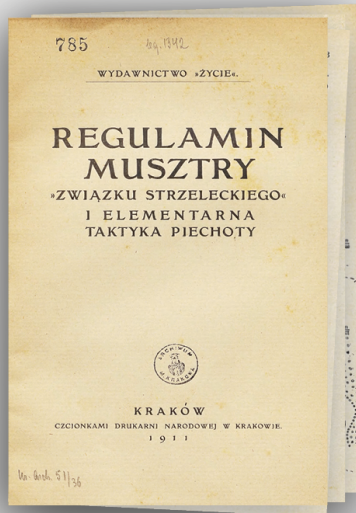
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

IWM

Związek Walki Czynnej

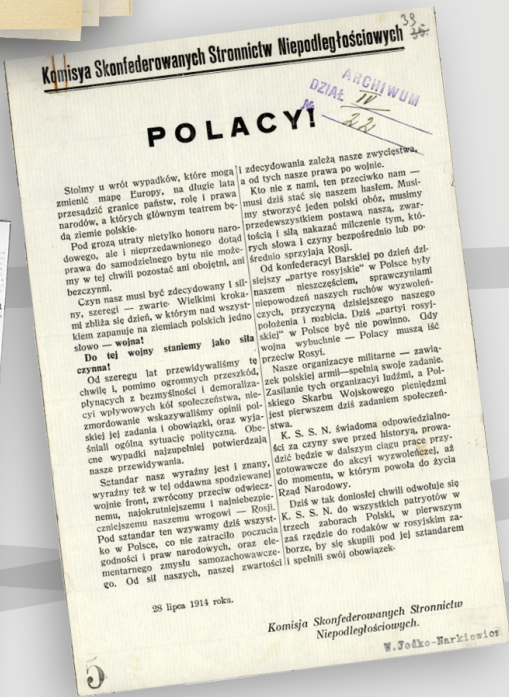
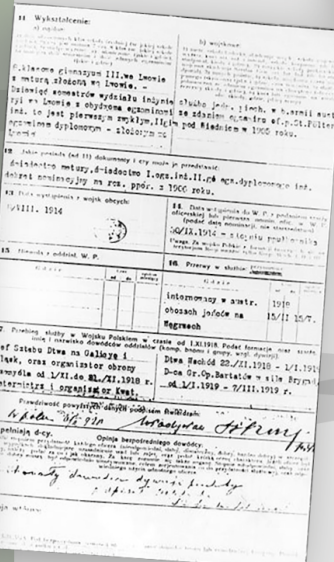
W 1908 r. Kazimierz Sosnkowski, z inspiracji Józefa Piłsudskiego, zainicjował powstanie Związku Walki Czynnej we Lwowie, którego celem było zbrojne odzyskanie przez Polskę niepodległości. Jednym ze współorganizatorów z ramienia Związku Odrodzenia Narodu Polskiego, a także wykładowcą w zorganizowanej przez ZWC niższej szkole żołnierskiej był Władysław Sikorski, występujący pod pseudonimem „Władek Lwowski”. Przygotowując się do działań zbrojnych na terenie zaboru rosyjskiego, władze ZWC utworzyły w 1910 r. we Lwowie Związek Strzelecki, którego prezesem został Sikorski. Jednocześnie na spotkaniu stronnictw politycznych w Wiedniu podjęto decyzję o powstaniu Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych w której, z ramienia PPS, czynnie działał.

← Napisany przez Władysława Sikorskiego „Regulamin musztry „Związku Strzeleckiego” i elementarna taktyka piechoty. Wydany nakładem wydawnictwa „Życie” w Krakowie w 1911 r. MBC

Karta kwalifikacyjna dla Komisji Weryfikacyjnej.

1. Imię i nazwisko: Władysław Sikorski	2. Pseudonim: Władek Lwowski
3. Data urodzenia: 1877	4. Miejsce urodzenia: Lwów
5. Wykształcenie: Wydział Inżynierski Politechniki Lwowskiej	6. Zawód: Inżynier
7. Wykaz służby wojskowej: 1898-1900: 1. batalion 1. pułk strzelców w Lwowie. 1900-1901: 1. batalion 1. pułk strzelców w Lwowie. 1901-1902: 1. batalion 1. pułk strzelców w Lwowie.	8. Wykaz służby w Związku: 1908-1911: Związek Walki Czynnej. 1910-1911: Związek Strzelecki.
9. Wykaz działalności politycznej: 1908-1911: Komitet Wykonawczy Związku Walki Czynnej. 1910-1911: Zarząd Związku Strzeleckiego.	10. Wykaz działalności społecznej: 1908-1911: Zarząd Związku Strzeleckiego.
11. Wykaz działalności wydawniczej: 1908-1911: „Związek Walki Czynnej”, „Związek Strzelecki”.	12. Wykaz działalności naukowej: 1908-1911: „Związek Walki Czynnej”, „Związek Strzelecki”.
13. Wykaz działalności artystycznej: 1908-1911: „Związek Walki Czynnej”, „Związek Strzelecki”.	14. Wykaz działalności innej: 1908-1911: „Związek Walki Czynnej”, „Związek Strzelecki”.

↑ Odezwa Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych. NAC

↑ Karta kwalifikacyjna Władysława Sikorskiego dla Komisji Weryfikacyjnej. Centrum Pamięci Generała W.E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym

Wielka Wojna

↑ Przy mapie ppłk. Władysław Sikorski szef Departamentu Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego, obok stoi dr Wacław Tokarz, za stołem siedzi szef Biura Prasowego dr Stanisław Kot.

📌 J. Dąbrowski *Dziennik 1914 – 1918*, Kraków 1977 r.

Wraz z wybuchem I wojny światowej Władysław Sikorski włączył się w tworzenie polskich struktur wojskowych. Od 1914 r. kierował Departamentem Wojskowym Naczelnego Komitetu Narodowego, odpowiadając między innymi za organizację Legionów Polskich. We wrześniu 1914 r. awansował na stopień podpułkownika Legionów, w sierpniu 1916 r. uzyskał stopień pułkownika i na krótko objął dowództwo 3. Pułku Piechoty Legionów. Szybko jednak powrócił do pracy na poprzednim stanowisku. Jako komendant Komendy Uzupelnień Polskiego Korpusu Posiłkowego, dowiedziawszy się o postanowieniach traktatu brzeskiego z 9 lutego 1918 r., wraz z podległymi sobie żołnierzami wypowiedział posłuszeństwo władzom austriackim, za co został internowany.

← Płk. Władysław Sikorski podczas połowej mszy odprawionej w maju 1916 r. przez ks. bp Władysława Bandurskiego. Na środku widoczny Józef Piłsudski.
📌 NAC

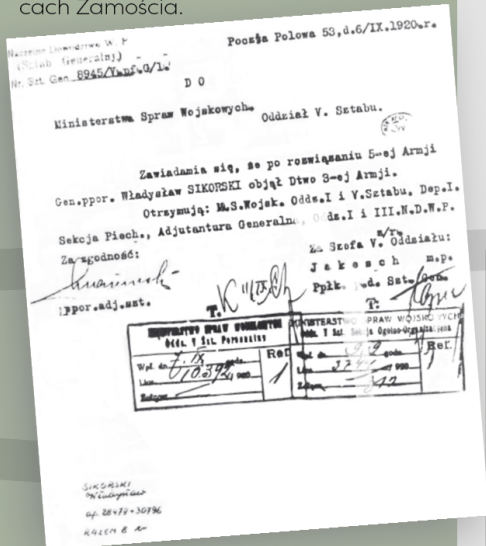
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

O niepodległość i granice

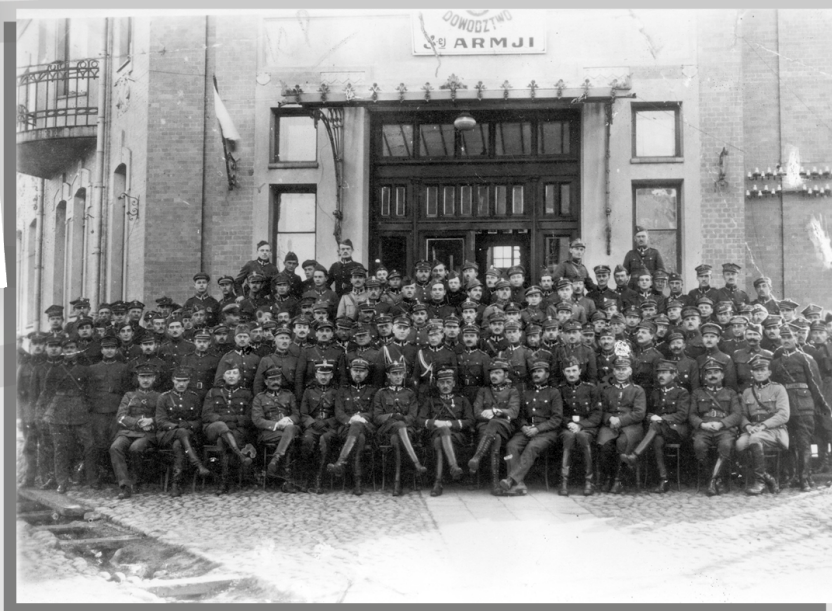
W kwietniu 1918 r. Władysław Sikorski przybył do Krakowa kontynuując działalność polityczną i wojskową. 30 października 1918 r. otrzymał nominację na szefa Sztabu gen. por. Stanisława Puchalskiego, będącego dowódcą WP w Małopolsce i na Śląsku, a 21 listopada został kwatermistrzem w Dowództwie Grupy Operacyjnej „Wschód”. W styczniu 1919 r. mianowano go dowódcą Grupy Operacyjnej „Bartatów”. W wojnie polsko-bolszewickiej dowodził 9. Dywizją Piechoty i Grupą Poleską, a od 6 sierpnia 1920 r. 5. Armią, powstrzymując 3 i 15 Armię bolszewicką podczas Bitwy Warszawskiej. Następnie od 26 sierpnia dowodził 3. Armią, walczącą w okolicach Zamościa.

← Gen. Władysław Sikorski rozmawia z żołnierzami 5. Armii podczas bitwy warszawskiej.

↓ Gen. ppor. Władysław Sikorski wraz z członkami dowództwa 3. Armii Wojska Polskiego przed siedzibą dowództwa.

↑ Zawiadomienie o przejęciu dowództwa 3. Armii Wojska Polskiego przez gen. ppor. Władysława Sikorskiego. Centrum Pamięci Generała W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Polityk i dowódca

↑ Uroczystość odsłonięcia, pomnika księcia Józefa Poniatowskiego przed Pałacem Saskim. Na podwyższeniu siedzą od prawej: premier Władysław Sikorski, prezydent Stanisław Wojciechowski, marszałek Ferdinand Foch, marszałek Józef Piłsudski. W drugim rzędzie widoczny m.in. ppłk. Bolesław Wieniawa-Długoszowski. Warszawa, 3 maja 1923 r.

■ NAC

W kwietniu 1921 r. Władysława Sikorskiego powołano na stanowisko p.o. szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, co było dowodem uznania jego wojennych zasług. W tym czasie organizował pomoc dla III powstania śląskiego, włączył się także aktywnie w umacnianie sojuszu z Francją. 18 grudnia 1922 r., dwa dni po zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza, Sikorski został powołany na urząd Prezesa Rady Ministrów oraz ministra spraw wojskowych. Po złożeniu dymisji w maju 1923 r., wyjechał do Francji wykorzystując urlop na studia we francuskim Sztabie Generalnym. W lutym 1924 r. ponownie został ministrem spraw wojskowych. Od grudnia 1925 r. do marca 1928 r. pełnił funkcję dowódcy Okręgu Korpusu nr VI we Lwowie.

← Minister spraw wojskowych gen. Władysław Sikorski podczas wizyty Josepha Avenola, zastępcy Sekretarza Generalnego Ligi Narodów, styczeń 1925 r.

■ NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Wódz Naczelny i Premier

Pogłębiający się konflikt z Józefem Piłsudskim i jego zwolennikami skutkowało odsunięciem Władysława Sikorskiego od wojska i funkcji państwowych. Próba powrotu do czynnej polityki było założenie w 1936 r., wraz z Ignacym Paderewskim, ugrupowania zwanego Frontem Morges. Jednak dopiero wybuch II wojny światowej zmienił radykalnie jego sytuację. We wrześniu 1939 r. Sikorski zgłosił marszałkowi Edwardowi Rydzowi-Śmigłemu gotowość do podjęcia służby wojskowej. Otrzymawszy odmowną odpowiedź udał się do Rumunii, a następnie do Francji. 28 września 1939 r. objął dowództwo nad Wojskiem Polskim, 30 września został powołany na premiera i ministra spraw wojskowych, 7 listopada 1939 r. objął stanowisko Wodza Naczelnego.

← Gen. Władysław Sikorski i prezydent RP Władysław Raczkiewicz podczas uroczystości wręczenia sztandaru Samodzielnej Brygadzie Strzelców Podhalańskich w Maestroit we Francji, 10 kwietnia 1940 r.
■ NAC

→ Gen. Władysław Sikorski odwiedzający polskie okręty, w bazie brytyjskiej marynarki wojennej w Rosyth, wręcza odznaczenia oficerom na pokładzie niszczyciela ORP „Burza”.
■ AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Wódz Naczelny i Premier

Po klęsce Francji w czerwcu 1940 r. Władysław Sikorski wraz z rządem i częścią polskiego wojska ewakuował się do Wielkiej Brytanii, deklarując chęć dalszej walki u boku Brytyjczyków. 5 sierpnia 1940 r. podpisał polsko-brytyjską umowę wojskową dotyczącą formowania polskiej armii w Wielkiej Brytanii. 30 lipca 1941 r. w Londynie, w obecności Winstona Churchilla, podpisał polsko-sowieckie porozumienie, zwane układem Sikorski-Majski, które było próbą unormowania stosunków z ZSRS. Zostały one zerwane przez władze sowieckie 25 kwietnia 1943 r. Podczas licznych podróży intensywnie zabiegał o poparcie sprawy polskiej, m.in. spotykając się z prezydentem USA Franklinem Delano Rooseveltem.

↑ Premier Władysław Sikorski i premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill podczas podpisywania polsko-brytyjskiej umowy wojskowej. Londyn, 5 sierpnia 1940 r. NAC

← Gen. Władysław Sikorski podczas wizyty w Stanach Zjednoczonych w 1941 r. NAC

→ Gen. Władysław Sikorski podczas wizyty w oddziałach Polskich Sił Zbrojnych z ZSRR powstałych na mocy porozumienia Sikorski-Majski z 30 lipca 1941 r. AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

→ General Władysław Sikorski rozdaje autografy dla żołnierzy Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich przed ich odpłynięciem do Norwegii, 21 kwietnia 1940 r.

📷 AIPN

Nie dawał nigdy za wygraną, przeciwnościom przeciwstawił niewyczerpany optymizm, który był mu przyrodzony, ale który wy pływał z poczucia własnych możliwości, zasobów pomysłowości, energii i pracowitości. Przyrodzony optymizm, przyrodzony gest, rycerska postawa, błysk szafirowych oczu, oto zharmonizowane nuty jego bojowej fanfary, od której padały mury niejednego Jerycha

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

↑ Edward Raczyński *W sojusznictwie Londynie. Dziennik ambasadora Edwarda Raczyńskiego 1939-1945.* Londyn 1997 r.

📷 AIPN

Ostatnia podróż

↑ Msza pogrzebowa gen. Władysława Sikorskiego. Na zdjęciu widoczni między innymi Helena Sikorska, prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Władysław Raczkiewicz, premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill.

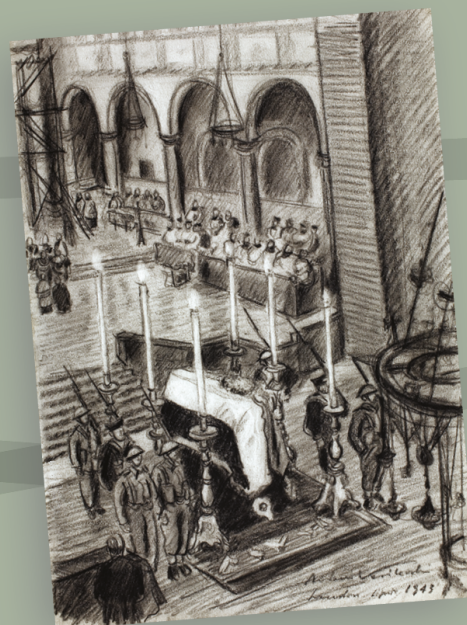
■ NAC

→ Msza św. pogrzebowa gen. Władysława Sikorskiego w Katedrze Westminsterskiej, 15 lipca 1943 r., rysunek Antoniego Wasilewskiego
■ Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem

↑ *Idealy polityczne mego męża były zawsze te same. Idealem tym była Polska niepodległa, cała i naprawdę demokratyczna.* Helena Sikorska, (Jacek Krzysztof Danel, *Spory wokół powrotu prochów generała Sikorskiego do Polski 1943-1981*, Gorzów Wielkopolski 2004, s. 8-9.)
Helena Sikorska wychodząca z katedry westminsterskiej. ■ NAC

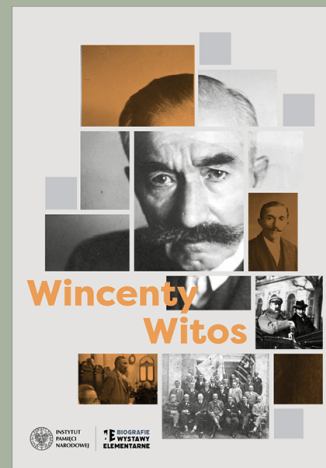
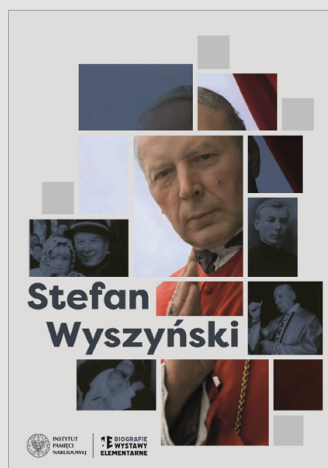
W maju 1943 r. Władysław Sikorski wyruszył na inspekcję wojsk polskich na Bliskim Wschodzie. W drodze powrotnej 4 lipca, tuż po starcie z lotniska na Gibraltarze, samolot którym leciał wpadł do morza. Wszyscy będący na pokładzie, poza pilotem, zginęli, w tym córka generała Sikorskiego, Zofia Leśniowska. Ciało Sikorskiego przetransportowano do Anglii na pokładzie niszczyciela ORP „Orkan”. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 15 lipca w Katedrze Westminsterskiej z udziałem przedstawicieli władz polskich i brytyjskich, w tym Winstona Churchilla. Pośmiertnie został odznaczony Orderem Orła Białego. Rada Ministrów RP postanowiła także, że po wojnie jego ciało spocznie na Wawelu. Stało się to dopiero 17 września 1993 r.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Zobacz więcej wystaw z serii na www.edukacja.ipn.gov.pl

Zobacz inne wystawy Elementarne:

Autorzy/Autor Wystawy: Maciej Rędziński
Recenzja: Michał Masłowski, Szymon Węglowski
dr hab. Marek Gałęzowski
Korekta: Małgorzata Kuźniar (Wyd. Edytorial)
konceptcja graficzna serii: Paulina Żak
skład: Katarzyna Hudzicka-Chochorowska

W wystawie wykorzystano zdjęcia: Archiwum Akt Nowych,
Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Centrum Pamięci Generała
W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym, Imperial War Museum,
Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Polony
Biblioteki Narodowej, Szkoły Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego
w Hyżnem, Wojskowego Biura Historycznego

**INSTITUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Pliki do pobrania

[Wladyslaw_Sikorski_PL_format_B1 w2 \(pdf, 64.1 MB\) 13.09.2022 14:01](#)

[Wladyslaw_Sikorski_PL_format_A3 w2 \(pdf, 28.5 MB\) 13.09.2022 14:01](#)

[Władysław Sikorski_EN \(pdf, 29.17 MB\) 29.06.2023 12:03](#)

Opcje strony